

## Planteavlen 1895.

Af Statskonsulent K. Hansen.

Den stærke Bevægelse og de gennemgribende Fremskridt, som vort Landbrug i de seneste Aartier har været Gjenstand for, og uden hvilke de seneste Aars talrige og store Kalamiteter aabenbart vilde have virket endnu mere trykkende end Tilfældet har været, har som bekjendt først og stærkest sat sine Spor i vort Husdyrbrug og vor Mejeridrift. Det er herhenhørende Spørgsmaal, der i overvejende Grad have lagt Beslag paa Tankerne og Interesserne, paa Virksomheden i de snævrere Kredse, i Landboforeningerne, i Pressen, i Landbolovgivning og ikke mindst paa Offervilligheden. Det er da naturligt, at det ogsaa er disse Grene af Landbruget, der have gjort de største og betydningsfuldste Fremskridt. Men Bevægelsen, Fremskridtsaanden, synes heldigvis efteraanden ogsaa at skulle sive ud i Marken, Interesserne synes efterhaanden at naa til ogsaa at skulle omfatte Jorden og dens Drift, Redskaberne til dens Behandling, Gjødningsen til dens Forbedring og Planterne, der skulle omsætte dens bundne Værdier til brugbare Produkter. Derom vidner i mange Tilfælde den enkelte Bedrift saavel som, i alt Fald sporadisk, Landboforeningernes, Pressens og Lovgivningens Virksomhed, derom vidner den umiskjendelige Sans, der hyppigere og hyppigere viser sig, for bedre Driftsplaner, for bedre Redskaber,

omhyggeligere Bearbejdning og Renholdelse af Jorden, for en omhyggeligere Opbevaring og Anvendelse af Gjødningen, for Indførelsen af nye og bedre Former af Avlsplanterne, for en bedre Behandling af Sædevarerne, for en flittigere Benyttelse af de solide Frø- og Sædekornforretninger, for bedre Græsmarker og ikke mindst for en tidsvarende Udvidelse af Foderdyrkning paa Bekostning af den traditionelle ensidige Korndyrkning. Hvorvel det endnu kun som oftest er Begyndelser, der ere gjorte paa disse Omraader, og hvorvel der utvivlsomt er længere tilbage end de fleste ane, før vi staa ved Grænsen for, hvad der med Fordel kan udvindes af Danmarks Jord, saa nærme vi os dog med taalelig raske Skridt det Punkt, hvor der danner sig en »offentlig Mening« til Gunst for Fremskridt i de nævnte Retninger, og denne Faktor vil være et af de mægtigste Hjælpemidler for yderligere Fremskridt.

Det er i de ret tydelige Livsytringer i de nævnte Retninger, at Tilfredsstillelsen ved at se tilbage paa afvigte Aars Planteavl, mere maa søges end i selve Udfaldet af Høsten; thi var dette end i visse Henseender rigt og fuldt tilfredsstillende, falder der dog fra mere end en Side mørke Skygger ind derover.

Til Grund for efterfølgende Bedømmelse ligger et Materiale, der i Form af Svar paa bestemt stillede Spørgsmaal og Udfyldning af Skemaer er indkommet fra 190 Landmænd, nogenlunde ligelig fordelte over hele Landet, sparsomst dog fra Jyllands Hedeegne, rigeligst fra Sjælland. Hver enkelt Meddeler har i Reglen ikke givet Oplysninger om Forholdene i hans egen Bedrift, men i hans Omegn, hvorved der dog selvfølgelig i de forskellige Tilfælde er forstaaet Omraader af temmelig forskjelligt Omfang, fra en enkelt By til flere Sogne. Af det saaledes tilvejebragte Materiale fremgaar det, at Kornhøsten for Landet som Helhed med Hensyn til Kvantiteten har svaret til en god Middelhøst, for Kva-

litetens Vedkommende maaske snarere lidt under et Middelaars. Sjælden have imidlertid Forholdene i Landets forskjellige Egne været saa vexlende med Hensyn til Kornavlens Udfald, som netop iaar. Selv indenfor temmelig snævre Omraader har Forskjellen i mange Tilfælde været meget stor. Dette ligger hovedsagelig dels i stor Ulighed i Vejrforholdene, dels i visse, højst forskjellig optrædende Sygdomsforhold.

Rugen led i mange Egne i høj Grad af Snelæget i afvigte Vinter. Allerede i December dækkedes Markerne af et jævnt Lag Sne, medens Jorden endnu næsten ikke var frossen. I mange Egne, saaledes over en væsentlig Del af Jylland og Nordøstsjælland, vedvarede dette Snelæg, der efterhaanden i Løbet af Januar og Februar forøgedes, til langt ind i Marts, og endnu ind i April Maaned kunde man, især langs Hegn og andre beskyttede Steder, se rigelig Sne, der havde dækket Jorden lige siden i December. Under disse Forhold udviklede den i høj Grad skadelige, endnu saa mangelfuldt kjendte Sneskimmel sig med en overordentlig Frodighed, og efterhaanden som Sneen henimod Foråret smeltede, frembød Rugmarkerne et højst ejendommeligt Udseende, idet de allevegne, hvor Sneen var falden paa den ufrosne Jord og havde ligget længe, vare dækkede af den nævnte Svamps spindelvævliggende Mycelium, og desværre viste det sig, at Rugen paa alle saadanne Steder var mer eller mindre stærkt udtyndet, ofte fuldstændig udgaaet. Under Mikroskopet viste Rugplanternes Blade sig at være gjennemvævede af Sneskimmels Mycelium, medens der uden paa Bladene og paa Jorden fandtes et Lag af Svampens Formeringsorganer. Denne ægte Snyltesvamp har maaske aldrig optraadt saa ondartet heri Landet, og Skaden, den anrettede, maa rimeligvis regnes i Millioner Kroner. Ogsaa i Tyskland gjorde den overordentlig stor Skade paa Rugen. Karakteristisk for dens Optræden var det, at overalt, hvor der var føget lidt Sne sammen tidlig paa

Vinteren, og Jorden herved var bleven særlig godt beskyttet mod Frost, saasom i Smaasænkninger, i Agerrener osv., der optraadte den særlig ødelæggende. At forskellige Rugsorter havde en ulige Modstandsevne overfor Sneskimmelens Angreb, viste sig bl. a. paa den herværende Forsøgsmark, hvor Rugforsøgene paa Grund af dette Angreb mislykkedes fuldstændig. Jævnlig havde man ogsaa Lejlighed til at se Saatidens Indflydelse, idet tidlig saaet Rug og i det Hele Marker, der havde en kraftig Udvikling fra Efteraaret, afgjort led mest. Trods det rigelige Undersøgelsesmateriale, som Markerne saaledes frembød, og skjønt der blev gjort talrige lagttager, lykkedes det dog ikke at skaffe Klarhed over denne fordærlige Snyltesvamps Udviklingshistorie; man ved endnu ikke noget sikkert om, hvad der bliver af den, naar den har dræbt Rugplanterne, og disse ere bortraadnede, hvorledes den tilbringer Sommeren, om i et Hvilestadium eller voxende paa andre Arter under en anden Form, og følgelig heller ikke, hvorfra den kommer, naar den om Vinteren under Sneen ved en Temperatur omkring 0 indfinder sig paa Rugen igjen. Og saa længe det ikke kan lykkes den plantepathologiske Forskning at faa Rede paa disse Forhold, staar man desværre hjælpeløs med Hensyn til Forebyggelsesmidler. Følgen af det stærke Angreb blev, at Rugen dels gik bort pletvis, dels udtyndedes stærkt. En Del ompløjedes, men dette blev ofte udført saa sent, at den heri saaede Afrøde kun blev tarvelig; som oftest blev den dog staaende, og Følgen blev en stærk Nedgang i Afrøden i de hjemsogte Egne. Da det sent indtrædende Foraar endelig havde bragt Varme i Jorden, voxede Rugen stærkt til, navnlig gennem den usædvanlig milde Maj Maaned. Den opnaaede imidlertid herved temmelig ringe Stivhed i Straaet og nogle stærke Vindstød, der indtraf ved Pinsetid, knækkede mange Steder en ikke ringe Mængde Straa. Kuriøst nok blev dette flere Steder anset for og enkelte Steder erstattet som Hagel-skade, skjønt det var let at godtgjøre, at Hagelvejr ikke

havde havt noget med den Sag at gjøre. Skjønt Bestøvningen tilsyneladende forløb under gunstige Forhold, blev der dog en Del Spring i Axene. Endelig blev August Maanedes første Halvdel saa regnfuld, at Rugen i mange Egne led overordentlig meget heraf i Hobene og spirede ofte i ikke ringe Grad i Axene, hvorved Vægten saavel som dens Værdi baade til Brød- og Sædekorn trykkedes meget. Særlig var dette Tilfældet i Vest- og delvis Østjylland samt en Del af Sjælland, medens man f. Ex. paa Fyen og omliggende Øer, Østjylland og Vestsjælland mange Steder var saa heldig at faa den i Hus, inden Regnperioden begyndte. Disse forskjellige Gjenvordigheder øvede, som nævnt, en meget betydelig Indflydelse paa Rughøstens Udfald. For Nordjylland (ø: Nord for Limfjorden) som Helhed har den antagelig givet en Middelhøst, snart lidt under, snart lidt over; Kvaliteten er derimod vistnok under det Normale; de opgivne Tøndevægte variere fra 190 til 210 Pd. I Vestjylland er antagelig næppe naaet en Middelhøst; fra Mors, Lemvig, Holstebro, Ringkjøbing og Skjern angives Udbyttet som under Middel, fra enkelte spredte Strøg over Middel. Fra 10 Egne i Midtjylland er opgivet under »Middel«, fra 4 »over Middel«, som Helhed vistnok noget under Middel. Ogsaa Østjylland har havt under Middelhøst af Rug; fra 13 Egne karakteriseres den som under Middel, kun fra 1 Sted — Grenaa-Egnen — som over Middel, iøvrigt som Middel. Fra Fyen nævnes fra Egne paa Øens Vest- og undtagelsesvis Sydside under Middel, fra Midt- og Østfyen derimod gennemgaaende over Middel, som Helhed for Fyen, Langeland og Ærø bliver Resultatet vistnok noget over Middel. For Sjællands Vedkommende er der fra 18 Egne meldt »under Middel«, fra 10 Egne »Middel«, kun en eneste Meddeler har turdet gaa over Middel (Sorø-Egnen). Som Helhed kommer Sjællands Rughøst sikkert adskilligt under Middel. Paa Lolland og Falster lyde de fleste Meddelelser paa Middel, fra Bornholm derimod atter under Middel.

Naar hertil kommer, at Kvaliteten særdeles mange Steder paa Grund af det vaade Høstvejr er mer eller mindre tarvelig, kommer Rughøstens Værdi for Landet som Helhed sikkert ikke lidt under et Middelaars.

Hveden led vel noget under de samme Ulemper, der trykkede Rugen. Men dels synes den at være betydelig mere modstandskraftig overfor Sneskimmelen, vel tildels paa Grund af dens svagere Efteraarsudvikling, dels tog den næppe nogen Skade af Blæsten, dels rykkede Hvedehøsten ind i en mere tør Periode, saa at den gennemgaaende kom i Hus i god Stand. I Østjylland har den vistnok givet en knap Middelhøst, idet den navnlig flere Strøg i Randers Amt er gaaet under, til Gjengæld enkelte Steder i Aarhus Amt over Middel. I Vestjyllad har den ligesom Rugen ofte kun givet et tarveligt Udbytte, medens den paa Fyen som Helhed kommer op til en stor Middelhøst. Fra Sjælland er Hvedehøsten fra 10 Egne betegnet som under Middel, spredt især over Nordvest- og tildels Sydøstsjælland, kun undtagelsesvis som over Middel. Hvedehøsten kommer saaledes paa Sjælland utvivlsomt lidt under Middel. Hvad endelig de egentlige Hvedeegne, Lolland, Falster og Møen samt Bornholm angaar, da har Udbyttet været meget varierende, fra en meget rigelig og god til en meget knap Høst. For de to førstnævnte Øers Vedkommende, der jo nu have henimod Trediedelen af hele Landets Hvedeareal, har denne Kornsort antagelig givet en stor Middelhøst af gennemgaaende god Kvalitet, medens Møen og især Bornholm maatte adskilligt under Middel. For Landet som Helhed maa Hvedehøsten karakteriseres som omtrent en Middelhøst, maaske lidt under.

Byghøsten frembyder et temmelig broget Billede. Noget godt Bygaar var det aabenbart ikke, dertil var Spiringstiden i April for tør, Maj for varm, Juni delvis for tør, Juli for kold og vaad og Høstmaanedene for ustadig. Men ligesom Vejrforholdene, især Regnmængden,

var meget vekslede i Landets forskellige Egne, saaledes var ogsaa Byghøsten. Hvad der imidlertid greb endnu mere forstyrrende ind i Byggets frodige og normale Udvikling end de ofte ugunstige Vejrforhold, var det i Redaktionen almindelige Oversigt nærmere omtalte ødelæggende Svampeangreb, der dog endnu heldigvis synes at være stærkt lokaliseret. Fra næsten hele Nord- og Vestjylland lyde Meddelelserne over Middelhøst, fra forholdsvis faa Egne paa Middel, og kun fra Mors og enkelte andre Steder i det nordvestlige Jylland paa under Middel. I Midtjylland begynder Forholdet at blive mere blandet. Fra Egnen ved Skjern, Nørre-Snede, Silkeborg—Skanderborg, enkelte Steder i Viborg-Egnen var Udbyttet tarveligt, medens det derimod var rigeligt i Egnen omkring Holsted, Grindsted, Hammel, Salling, Løgstør osv. For Østjyllands Vedkommende kom man jævnlig under Middelhøst i Randers Amt, medens det længere mod Syd ofte gik over, sjældnen under Middel. For Jylland som Helhed var Byghøsten dog nærmest en stor Middelhøst med Hensyn til Foldudbyttet, medens Kvaliteten maaske snarere gaar lidt under det normale. Paa Vest- samt spredte Steder paa Nord-, Syd-, Midt- og Østfyen høstedes kun smaa Bygafgrøder, medens der paa andre Steder høstedes rigelige og vægtige Bygafgrøder. Gjennemsnitlig kommer Fyen snarere lidt over end under en Middelbyghøst, ligesom ogsaa Kvaliteten i de fleste Tilfælde har været ganske god, om end ikke rosværdig. Værre stod det til paa Sjælland, og da denne Landsdel indbefatter en Trediedel af hele Landets Bygareal og en endnu betydelig større Del af Landets Bygavl, vejer Sjællands Byghøst altsaa særdeles meget i Vægtskaalen, naar Landets Byghøst skal bedømmes. Af de 30 forskellige Egne, hvorfra Resultatet er opgivet, har de 14 havt under, i adskillige Egne langt under Middelhøst, medens der kun fra en eneste opgives over Middel (Refsnæs). Middelgode Afgrøder er dog høstet i det meste af Vest-, samt

en Del af Midt- og Nord-Sydsjælland. Stærkest medtaget er uden Sammenligning Kjøbenhavns Amt, hvor Afgrøden ikke sjælden er gaaet ned til henimod det halve af, hvad man havde været berettiget til at vente. Som Helhed kommer Sjælland betydelig under Middelhøst, og hvor Nedgangen i Foldudbyttet var stærk, sank Kvaliteten samtidig saa lavt, at det ofte ikke var muligt at fremstille en sælgelig Vare, ligesom Foderværdien af den magre, tynde Kjerne selvfølgelig ogsaa var stærkt forringet. For Sjællands Vedkommende maa Tabet paa Byghøsten angives i Millioner. Det er i aldeles overvejende Grad det sexradede Byg, der er svækket. Grundarsagen er utvivlsomt at søge i det nævnte Svampeangreb — der maaske ikke har holdt sig til Bygget alene — og dette synes at være bleven støttet af forskellige andre Omstændigheder. Ogsaa paa de sydlige Øer og Bornholm har Bygget været saa tarveligt, at det gennemsnitlig ikke naaer op til Middelhøst, medens Kvaliteten i Reglen har været ganske god, Farven dog ikke god. Om dette utilfredsstillende Resultat skyldes den omtalte nye Bygsygdome er dog tvivlsomt, i hvert Fald meget usikkert.

Havren er kun sjælden opgivet at have givet under Middelhøst; dette er Tilfældet fra Mors, Alken, Viborg- og Randers-Eggen, Middelfart, Nord-Langeland samt adskillige Steder i Kjøbenhavns og Præstø Amter. iøvrigt synes den i alle Landsdele at have givet over Middelhøst, for Landet som Helhed vistnok betydelig over. Havren danner saaledes Lyspunktet i Aarets Kornhøst, og Aaret kan betegnes som et godt Havreaar. Kvaliteten er gennemgaaende ret god.

Blandsæden staar vel lidt tilbage for Havren; den har nemlig i Østjylland kun givet en god Middelhøst og paa Sjælland næppe mere end Middel, men for Landet som Helhed kommer ogsaa denne Afgrøde noget over en Middelhøst.

Da Havren og Blandsæden tilsammen nu næppe



indtage synderlig mindre end Halvdelen af hele Landets Kornavl, højner den rigelige Høst heraf følgelig Kornavlen som Helhed betydeligt. For Jyllands og Fyens Vedkommende har Aaret sikkert bragt noget over et Middelaars Kornhøst, Sjælland og Bornholm er ikke naaet op til Middelhøst, medens de sydlige Øer kunne antages paa det nærmeste at have havt en Middelhøst. Landet som Helhed maa antages for Kornafgrødernes Vedkommende at have havt en god Middelhøst med Hensyn til Fold og Fyld, medens Kvaliteten næppe fuldt ud svarer til et Middelaars. Med anstændige Kornpriser for de kornsælgende Egne, og hvor man hovedsagelig opfodrer Avlen, vilde Aaret næppe have givet Grund til Klager uden for visse ovenfor nærmere betegnede Lokalteter; men desværre have Priserne jo været saa slette, at der skal adskilligt mere end hvad man almindelig forstaaer ved en Middelhøst til at svare til et Middelaars Indtægter af Kornmarkerne.

Det bliver overhovedet nødvendigt at anlægge en anden Maalestok end den hittidige for Begrebet »Middelhøst«, naar dette Begreb ikke skal være misvisende. Men da »Middelhøst« jo dog altid maa betegne Størrelsen af den Høst, man under normale Forhold gennemsnitlig har, er det altsaa Niveauet herfor, der maa hæves. Der er ogsaa i det forløbne Aar gjort adskillige Skridt i denne Retning.

Der har saaledes i det forløbne Aar været en ikke ringe Bevægelse i Retning af Indførelsen af nye Kornsorter og Udskydning af ældre eller mindre gode. For Rugens Vedkommende har man saaledes tydelig kunnet spore Virkningerne af den senere Aarrækkes Arbejder ved Forsøgsstationerne, hvorom Statskonsulent P. Nielsen for et Aars Tid afgav Beretning.\*) I Henhold saavel hertil som til de i Praxis indvundne Erfaringer har der navnlig været en kjendelig Tilbøjelighed til at

\*) Se Tidsskrift for Landbrugets Planteavl I.

opgive Schlanstedter-Rugen, som man endnu kun forholdsviis faa Steder holder paa paa Grund af dens stive Straa, og i Stedet for indføre særlig Bretagnerugen, som roses fra alle de Steder, hvor den har været prøvet; Enkelte klage dog over, at den giver temmelig ringe Halmudbytte. Nogle Steder er ligeledes Zeelænderrugen prøvet, ligesom en nyere tysk Rugsort, Petkuser-Rug, samt et Par Sorter af mere tvivlsom Værdi have været udbudte i Handelen og ere udsaaede enkelte Steder. I mange Egne, navnlig paa Øerne og især i Hvedeegnene, har der vist sig kjendelig Tilbøjelighed til en Udvidelse af Rugarealet, medens dette andre Steder; især i Jylland, snarere er blevet indskrænket.

For Hvedens Vedkommende har Varietetsspørgsmaalet som bekjendt forlængst fundet sin heldige Løsning gennem Hvedeudvalgets Forsøgsvirksomhed, der nu væsentlig koncentrerer sig om at udfinde de bedste Stammer indenfor Square-head-Typen. Den allerede ifjor letpaaviselige Indskrænkning af Hvedearealet er bleven fortsat iaar, maaske med Undtagelse af visse Strøg paa Lolland, og vi nærme os nu mere og mere til kun at have virkelige Hvedejorder besaaet med Hvede. Det er selvfølgelig de slette Hvedepriser, der give Anledning til denne Indskrænkning, der hidtil har fundet Sted i størst Udstrækning paa Bøndergaardene.

Den Stabilitet, der er indtraadt med Hensyn til de dyrkede Hvedesorter, savnes desværre endnu for Byggets Vedkommende. I Virkeligheden have vi jo en Bygsort, som man vistnok indtil noget bedre findes maa kalde fortrinlig, nemlig Prenticebygget, og denne har da ogsaa atter iaar vundet betydeligt Terræn, i de allerfleste Tilfælde til Tilfredshed, idet den baade har foldet godt, givet en god Halmafgrøde og har holdt sig godt oppe; for de bygsælgende Egne er Kvaliteteten vel ikke saa fuldendt, som man kunde ønske sig, en Mangel, der dog muligen lader sig afhjælpe ved at faa de fremmede Bestanddele fjærnet, som den i ikke ringe Mængde inde-

holder. Fra enkelte Egne, navnlig i Jylland, klages der over, at den modnes temmelig sent, ligesom ogsaa dens bekjendte noget mangelfulde Gjennemskridning i en tør Periode skader noget. Trods dens store Fortrin har man dog ikke kunnet falde i Ro med den, og selvfølgelig vilde det være ønskeligt at have noget endnu bedre. Imperialbygget har næppe iaar bredt sig synderlig; dog er den indført adskillige Steder paa Mose- og Kjørjord til Tilfredshed. Juvelbyg, der ogsaa er prøvet enkelte Steder, synes ikke at skulle have nogen Fremtid for sig, hvilket muligen snarere kan ventes at blive Tilfældet med Golden Melon Byg, der i alt Fald enkelte Steder har givet særdeles smukke Afgrøder, og som man ret hyppig træffer dyrket til fuldkommen Tilfredshed i fremskredne Jordbrug i Nord- og Mellemtyskland, hvor man er bleven kjed af Chevalierbygget. Ulige størst Opmærksomhed har Carters nye Goldthorpe Byg vakt. Denne er som bekjendt en ganske anden Type end vore sædvanlige Bygsorter og staar nærmest Imperialbygget. Den har iaar været dyrket paa en Mængde Steder, ganske særlig paa Sjælland og Lolland, men dog ogsaa paa de øvrige Øer og i Jylland. Desværre har den i særdeles mange Tilfælde skuffet Forventningerne. Af det betydelige Materiale, der haves til Belysning af dens Forhold, fremgaar det, at Klagerne over den navnlig gaa ud paa, at den folder for lidt, der nævnes saaledes hyppig 2—3—4 indtil 7 Fold mindre end Prentice, at den vanskeligt kan sælges, idet Kjøbmændene forklarer, at Englænderne ikke vil bruge den til Malt, at Kvaliteten ofte er tarvelig, at Axene ere tilbøjelige til at knække af henimod Modningen, at den er meget sejt at tærskes af og vanskeligt lader sig tærskes ren, samt at Straaet er grovt og skørt og ikke afgiver noget behageligt Foder. Nogle af disse Fejl maatte man ganske vist vente i Henhold til dens nære Slægtskab med Imperialbygget. Men hvis alle de anførte Klagemaal vare beføjede, da vilde Gold

thorpe Bygget med det samme være dødsdømt. Og at fælde dets Dødsdom allerede nu, vilde dog utvivlsomt være forhastet. At den i Ydeevne staar under Prenticebygget, har jo været bekjendt lige siden den indførtes, saa at de, som have paabegyndt Dyrkningen af den i Haab om, at den skulde være særlig foldrig, maa selv tage Skade for Hjemgjæld; noget saadant har aldrig været stillet i Udsigt. At den iaar paa sine Steder har været paafaldende slet saavel i kvantitativ som i kvalitativ Henseende hænger rimeligvis sammen med nære tilfældige Omstændigheder, dels maaske for sen Saaning, dels særlig den føromtalte Bygsygd, der efter adskillige Antydninger at dømme synes at skade Gold thorpe Bygget mere end f. Ex. Prenticebygget. Naar mange ere blevne skuffede med Hensyn til Afsætningen, saa foreligger der til Gjengjæld ogsaa Exempler paa, at den er bleven betalt med en ikke ringe Overpris; et Sted saaledes en Overpris af 1 Kr. pr. Centner for et meget stort Parti, fra et andet Sted en Pris af 6 Øre pr. Pd. osv. Udførselen af den er hovedsagelig gaaet til Norge. Den Mulighed er selvfølgelig heller ikke udelukket, at en fortsat Dyrkning under vore Forhold, maaske i Forbindelse med kyndigt Udvalg, kan øve en gavnlig Indflydelse paa den. Det vil alt i alt være forhastet nu at opgive den; men paa den anden Side vil det være resikabelt endnu at dyrke den i større Udstrækning; det vil utvivlsomt være rigtigt, som Forpagter Sonne ogsaa udtalte ved det sjællandske Delegeretmøde, vedblivende at gjøre Forsøg med den i det mindre, saaledes at Tabet i værste Fald ikke bliver føleligt. Det bør dog gjentagende fremhæves, at det vil være urigtigt at dyrke den som Foderbyg; kun hvor man har Betingelser for og tilsigter at dyrke Maltbyg, er der Mening i at give sig nærmere af med den. Iøvrigt har der paa mange Steder i Jylland vist sig en umiskjendelig Tilbøjelighed til at indskrænke Bygarealet, medens det paa adskillige Steder, især paa Lolland, delvis ogsaa paa Sjælland, snarere søges udvidet efter-

haanden som Hvedearealet indskrænkes. Enkelte Steder i Østjylland og Sydsjælland begynder man at lægge sig mere efter 6radet Byg, medens dette i Københavns Amt, hvor det spiller en saa stor Rolle, allerede iaar er indskrænket lidt, da Høsten deraf ogsaa forrige Aar mange Steder var knap. Vinterbyg er atter iaar prøvet hist og her, men med Undtagelse af dem, der have solgt Afgrøden som Saasæd, er der næppe ret mange, der har været tilfredse med Resultatet. Interessant er det iøvrigt at se, hvor overordentlig stærkt Vinterbygget breder sig i Holland, Belgien og tildels Nord- og Nordvesttyskland, og hvilke svulmende Afgrøder den der ofte giver paa de gode Jorder, samt hvorledes Vaarbygget der bliver sjældnere og sjældnere, fortrængt dels af Vinterbyg, dels og især af Havre.

Hvad Havren angaaer, da er det væsentlig kun Beseler- og Grenaa-Havren, der vinde Udbredelse, og om det endnu ikke gennem tilstrækkelig omfattende Forsøg er godtgjort overfor Offentligheden, at disse ere de bedste Sorter, saa kan man dog vistnok indtil videre rolig gaa ud fra, at der ikke gribes meget fejl ved at vælge de nævnte Sorter til Afløsning af de ældre, og i Overensstemmelse hermed er det da ogsaa næsten kun fuldt tilfredsstillende Udtalelser, der fremkomme om dem, selv fra lette Jorder i Vestjylland. Enkelte Steder er Ligowo-Havren prøvet med godt Resultat, navnlig paa Mosejord. Iøvrigt knytter Interessen for Havrens Vedkommende sig nærmest til den vedvarende stærke Udbredelse paa Byggets og delvis Hvedens Bekostning.

Endnu stærkere vinder Dyrkning af Blandsæd Udbredelse, vel fortrinsvis Byg og Havre, men i Jylland tillige i stigende Grad Vaarrug og Havre. Allerede i 1888 indtog Blandsæd til Modenhed et Areal paa ca. 170000 Tdr. Land mod 540000 Tdr. Land med Byg, og naar vi en Gang i Fremtiden — det ske snart! — faar en ny Arealopgjørelse, da vil dette Forhold være meget

stærkt forrykket til Fordel for Blandsæd, en Forskydning, som man kun kan ønske meget videre fremmet overalt, hvor Formaålet er Produktion af Foderkorn, da man afgjort kan frembringe mangfoldige flere Foderenheder pr. Arealenhed og for samme Udgift i Form af Blandsæd end i Form af Byg.

Overhovedet er der i særdeles mange Egne af Landet en mer eller mindre stærk Tendens til en Indskrænkning af Kornarealet til Fordel for Staldfoder, Roer og Græs, noget der maa siges at være et ligesaa ønskeligt Skridt henimod en tidssvarende Udnyttelse af Jorden, som det er en naturlig Følge af Forholdenes Udvikling. Vi staa saaledes umiskjendelig paa Overgangen til en betydelig udvidet Dyrkning af Foderafgrøder, og man kan kun ønske, at Landbruget maa være saaledes Herre over de forskjellige Vanskeligheder, som en saadan Omordning altid medfører, saa at den kan gennemføres med Held.

En Forbedring af Kornafgrøderne tør yderligere ventes som Følge af den stigende Sans for Anvendelsen af godt Sædekorn, der dels tilvejebringes ved Indkjøb, saaledes at saavel Produktion af som Handel med Sædekorn nu er af ikke ringe Betydning, dels ved omhyggeligere Behandling af det hjemmeavlede Sædekorn. Gode Rense- og Sorteremaskiner vinde mere og mere Udbredelse og fremstilles stedse af bedre Konstruktioner, om end Landmændene vistnok haardt trænge til en saadan Vejledning i Retning af Valget af Rense- og Sortereapparater, som kun kan gives paa Grundlag af sammenlignende Arbejdsprøver med de forskjellige Former heraf. Talrige Landboforeninger, adskillige Andelsmejerier, endvidere Møllere, Kjøbmænd og større Landmænd have anskaffet Triører, Bobymaskiner osv., paa hvilke omboende Jordbrugere kunne faa deres Sædekorn ordentlig rensat og sorteret. I mange Tilfælde benyttes saadanne Foranstaltninger vel endnu kun i ringe Udstrækning, men Benyttelsen deraf er dog stærkt

stigende. Betalingen før Sædens Behandling er meget vexlende, lige fra 25 Øre til 1 Kr. pr. Tønde. En Pris som den sidstnævnte trykke mange sig selvfølgelig ved at betale, om der end ikke er Tvivl om, at Afgrøden vinder adskillige Kroner pr. Td. Land ved en omhyggelig Tilberedning af Udsæden. Derimod vinde de nye og rationelle Afsvampningsmetoder (varmt Vand og »Cerespulver«) meget langsomt Indgang, om det end er hævet over al Tvivl, at Anvendelsen heraf i de allerfleste Tilfælde vilde lønne sig rigeligt, dels ved at forebygge Brand, dels ved at forøge Spiringsenergien og dermed Afgrøden.

Er det med blandede Følelser, at man gjenemgaar Aarets Kornavl, saa mindes man til Gjengjæld med næsten udelt Tilfredshed Græsmarkernes og Engenes rige Fylde af Græs og Hø. For Græsmarkernes Vedkommende er man ganske vist endnu ikke ude over Eftervirkningerne af den tørre Sommer 1893, men afvigte Sommer viste slaaende, hvad der kan præsteres af selv en meget tynd Plantebestand, og selv af en anden og tredie Aars Græsmark, naar den kun er lagt ud i nogenlunde god Gødningskraft, besaaet med en hensigtsmæssig Frøblanding i Forhold til Varigheden, samt naar den i andet og tredie Aar har faaet rigelig Ajle. At ophjælpe Græsvæxten paa ældre, kløverfri Marker ved Hjælp af Chilisalpeter prøves undertiden og kan i og for sig ogsaa godt lade sig gjøre, men som oftest vil det dog vistnok falde temmelig dyrt. Paa enkelte Egne havde vel den unge Kløver lidt noget under Snelæget, og dette var stundom ogsaa i ikke ringe Grad Tilfældet med Italiensk, vistnok i mindre Grad med Almindelig Rajgræs; man kunde endogsaa finde Marker, hvor næsten alt Ital. Rajgræs var dræbt af Sneskimmelen, medens derimod Hundegræs og Draphavre ikke synes at angribes synderlig heraf. Men trods dette var der næsten overalt, selv paa meget lette Jorder, meget rigeligt baade af Græs og Hø; ikke sjælden betegnes Aaret som et af de

bedste Græsaar, man mindes. For Landet som Helhed har utvivlsomt Græsnings- og Høudbyttet saavel af Mark som Eng været betydeligt over et Middelaars. Herfra afviger dog enkelte Egne. Saaledes trykkedes Græsmarkerne paa adskillige Steder i Vestsjælland i ikke ringe Grad af Tørke i Forsommeren, hvorved Udbyttet endog stundom gik ned under Middel, ligesom Engene pletvis i Jylland kun gav almindeligt Udbytte. Den regnfulde Juli besværliggjorde mange Steder Høhøsten mere eller mindre, og ikke sjælden medførte dette, at Høets Godhed stod adskilligt tilbage for Mængden deraf. Gjennemsnitlig naaer dog Høets Kvalitet vistnok lidt over et Middelaars.

Talrige Steder sporer man en mer eller mindre stærk Tilbøjelighed til at udvide Græsarealet. Flere Forhold opfordre jo dertil, særlig de lave Kornpriser og de høje Arbejdspriser, og ikke faa Steder er der allerede gjort Skridt i denne Retning. Der er vistnok heller ikke Tvivl om, at dette under visse Forudsætninger kan gøres med Fordel, men en saadan Forandring i Driften vil vel næppe overalt komme til at betegne et Fremskridt. Betingelserne for at dette skal blive Tilfældet er navnlig, 1) at man har sin Jord i en saadan Gødningskraft, at der kan udvindes lønnende Hø- og Græsafgrøder af dem; thi naar alt kommer til alt er der faa eller ingen Afgrøder, der stille saa store Krav i denne Retning som netop Græsafgrøderne, idet vore Jorder og vort Klima jo egentlig er for tørt til at tillade en meget frodig Græsvegetation, og Erstatningen for den manglende Fugtighed maa da gives i Form af rigelig Gødning. 2) At man kan give de ældre Græsmarker rigelig Ajle; at udvide Græsarealet uden at have tilstrækkelig store Ajleholdere, vil som oftest næppe svare Regning; det er næppe for meget sagt, at det i første Linje er Ajlen, der skal bære de ældre Græsmarker; og det kan ikke skjønnes, at Tilbøjeligheden til at bygge Ajleholdere staar i det rette Forhold til



Tilbøjeligheden til at udvide Græsmarkerne. 3) At man endvidere lægger fornøden Vægt paa Udsæden saavel med Hensyn til Kvalitet som Kvantitet, idet det maa erindres, at jo længere Græsmarken skal vare, desto dyrere kommer man til at betale en Fejl ved Besaaningen, hvad enten denne nu bestaar i, at man har saaet for tyndt, at man ikke bar valgt de for Forholdene rette Arter, eller at man ved at købe saakaldet »billigt« Frø har faaet Varer med mangelfuld Renhed og Spireevne, af lidet produktive Stammer eller fra Avlssteder, der ikke harmonere med vore Forhold; og den umiskjendelige Stigning, der er i Afsætningen af disse Varer, varslers ikke godt for en rentabel Udvidelse af Græsmarkerne. Fordelen herved skulde jo nemlig gjerne ligge i, at man for mindre Driftsudgifter udvinder de samme Værdier af Jorden. Det er imidlertid ikke alene en Græsmark eller to mere man tænker paa og begynder paa at lægge sig til. Tankerne sysle ogsaa hyppig med vedvarende Græsarealer, og et Græsaar som det afvigte giver Tilbøjeligheden i den Retning ny Næring. Naar Talen her er om mere end mindre Tofter og Enghaver hjemme ved Gaardene, og Tanken ogsaa udstrækker sig til større Dele af Marken eller endog det meste deraf, da er der dog vistnok Grund til at iagttage stor Forsigtighed, idet hverken vore Jorder eller vort Klima som Helhed taget — adskillige Undtagelser naturligvis forbeholdte — kan siges at begunstige denne Form af Planteproduktion, som derfor under vore Forhold let kan ende med at blive den dyreste af alle.

Rodfrugtmarkerne maa i det Hele taget siges at have givet et tilfredsstillende Udbytte. 3—400 Tdr. pr. T. L. saavel af Runkelroer som Turnips og Kaalrabi har været et meget almindeligt Udbytte paa veldrevne Marker, og ikke sjælden adskilligt mere. Sukkerroeavlens har været særdeles god og har givet et lignende Antal Centner, som Foderroerne have givet Tønder. Ogsaa Cikorien har givet gode Afgrøder de fleste Steder, hvor den dyrkedes.

Trods de vanskelige Vilkaar for Rodfrugtdyrkningen: den kostbare Drift, de vanskelige Arbejderforhold og for Sukkerroernes og Cikoriens Vedkommende de trykkede Priser, udvides Rodfrugtarealet dog stadig, og sidste Aar har ingenlunde staaet tilbage for sine Forgængere i den Henseende. Fra ikke mindre end 100 forskjellige Egne er der meddelt om større eller mindre Udvidelse af Roemarken i det sidste Aar, og i mange Egne har Udvidelsen endog været betydelig, medens 40 Meddelere ikke mene at have kunnet spore nogen Forandring, og kun 15 tro at have iagttaget nogen, som oftest dog ringe Indskrækning, hyppigst paa Grund af Mangel paa Arbejds-kraft. Dette gjælder vel nærmest Foderroedyrkningen, men ogsaa Dyrkningen af Sukkerroer er udvidet mere end det er indskrænket. Til de danske Sukkerfabrikker har der i 1895 været dyrket ca. 16600 Tdr. Land, hvilket er det største Areal, der noget Aar har været dyrket med Sukkerroer heri Landet. Sukkerroearialet udgjør nu i særdeles mange Tilfælde mellem 10 og 20 pCt. af de paagjældende Sognes Agermark, i et enkelt Tilfælde gaar Arealet endog op til 38 pCt. Hvad Forholdet mellem de enkelte Arter af Foderroer angaar, da er dette for Tiden Gjenstand for nogen Forskydning, særlig i Jylland. Saaledes vinder Gulerødderne i adskillige Egne forøget Udbredelse, medens Dyrkningen af dem i andre Egne indskrænkes, idet man er kommen til Erkjendelse af, at man tidligere har overvurderet dem, og deres Dyrkning er jo som bekjendt dyrere end nogen anden Rodfrugt. Kaalrabi vinder især i Jylland stærkt forøget Udbredelse, og hvor Mælkespørgsmaalet ikke lægger Hindringer i Vejen, og hvor Jordbunden egner sig for den, er dette sikkert berettiget, da den snarest er sikrere end Turnips, næppe saa udsat for skadelige Angreb, giver snarere flere end færre Tdr. pr. Td. Land, er mere holdbar og indeholder 2—5 pCt. mere Tørstof end Turnips. Paa den anden Side kan der flere Steder spores en udvidet Turnipsdyrkning paa

Øerne, vel nærmest fremkaldt af Vanskeligheder med Hensyn til Jordens Renhed samt maaske af de noget mindre Dyrkningsomkostninger. I Vest- og Midtjylland omgaaes mange med Tanken om at dyrke Runkelroer, nærmest foranlediget ved de af Redaktør Helweg udførte ambulante Forsøg med Rodfrugter. Af Rodfrugtsorter, der i Aarets Løb have fundet forøget Udbredelse, maa af Turnips nævnes den saakaldte fynske Bortfelder, der sikkert med Rette begynder at fortrænge den almindelige Yellow Tankard. Ulige størst Interesse knytter sig i den Henseende til den af Markfrøkontoret tiltrukne nye Runkelroesort »Adam«. Til denne Sort, der iaar for første Gang har været dyrket i det større, var man, i Henhold til de af Markfrøkontoret udførte Forsøg, berettiget til at stille meget store Forventninger, idet den, som det vil være bekjendt, ved disse Forsøg havde vist sig de almindelige Sorter Barres, Elvetham og Ecken-dorfer langt overlegen. Landmændene viste da ogsaa al ønskelig Beredvillighed til at prøve den, og den har derfor iaar været dyrket paa en Mængde Gaarde, ifølge en Meddelelse i Markfrøkontorets Aarsberetning paa mindst 200. Efter alt, hvad der har kunnet bringes i Erfaring, maa det dog siges, at den ikke har svaret til Forventningerne. Dette er dog af flere Grunde let forklarligt. Det er jo ikke noget Særsyn, men tværtimod en ret almindelig Regel, at Krydsningsprodukter ere mest produktive og i det Hele bedst i de attraaede Retninger i deres første Tid, medens de pleje at vise en afgjort Tendens til at gaa ned, efterhaanden som de blive ældre. Skal en saadan Tilbagegang forebygges, bliver det sædvanligvis nødvendigt gjennem en længere Aarrække at fortsætte med et yderst omhyggeligt Udvalg af Individier til Avl, og man kan i Reglen ikke med Haab om godt Resultat paabegynde en Masseproduktion, før man har naaet at faa Krydsningsproduktet aldeles konstant og i det Hele faaet den oparbejdet til den ønskelige Højde i alle Henseender. Længden af en saadan

Aarrække kan selvfølgelig ikke fastsættes, men det kan ikke undre, at et Krydsningsprodukt, der er kommen til Verden 1887, af en saa variabel Art som Beden, der ovenikjøbet bruger to Aar til sin Udvikling, og hvorved saa forskellige Former som Foder- og Sukkerbeder have været medvirkende, ikke er fuldmoden til at gaa i Handelen 1895. Selv om der har været nogen beføjet Utilfredshed med »Adam« det første Aar, vilde det være i høj Grad forhastet paa Grundlag heraf at udtale nogen Dom over den. Den Mulighed er ikke udelukket, at den i kyndige og dygtige Frøavlernes Hænder — og da først og fremmest i Markfrøkontorets egne — kan udvikles til en værdifuld Roesort. Den hyppigste Klage gaar iøvrigt ud paa, at Frøet spirede mangelfuldt, hvorved der blev Spring i Rækkerne. Dette hidrørte vel i første Linie fra, at Spireevnen i Virkeligheden var meget lav — i Følge de af Kontoret selv offentliggjorte Analyse-resultater kun 68 pCt., medens godt Runkelroefrø bør have mindst 90 pCt. Spireevne — men sikkert i mange Tilfælde ogsaa fra en altfor tynd Saaning, hvortil man unægtelig fristedes stærkt paa Grund af Frøets høje Pris. Men den heraf følgende Uregelmæssighed i Plantebestanden gjør en paalidelig Sammenligning med andre Sorter umulig. Fra enkelte Steder berettes det dog ogsaa, at den har været bedre end Barres og Elvetham. Men ved al Sammenligning af Runkelroesorter maa man ikke overse Stammeforskjelligheden, der i Virkeligheden ofte er langt større end Sortsforskjellen; vi have eksempelvis Barresstammer her i Landet, der give 400 Tdr. pr. Td. Land paa den samme Ager, hvor andre Barrestammer kun give 200 eller 300 Tdr.; det er klart, at det ikke er ligegyldigt, hvilken af disse Adam bliver sammenlignet med. Indtil videre vil det uden Tvivl være rigtigst at benytte »Adam« paa lignende Maade som Gold thorpe Bygget: fortsætte med Forsøg i det mindre, og da lade Erfaring afgjøre, om den fortjener at dyrkes i det Store eller ej. Af andre nye Runkelroesorter, som

have været prøvede hist og her iaar, kan nævnes Hvid Pæl, Gul Flaske, Golden Tankard, Erfurter Model o. fl.

Det er foran nævnt, at Rodfrugtarealet er i kjendte Tiltagen. Men jo større dette bliver, af desto større Betydning er det, at Rodfrugtdyrkningen drives saa rationelt som muligt. Og det kan desværre ikke nægtes, at der endnu er nogle meget svage Punkter herved, som ogsaa i det forløbne Aar have været ret iøjnefaldende. Tusinder af Tdr. Land have saaledes ogsaa iaar været besaaet med Frø af saa daarlige Stammer, at der herved er tabt 50—100 Tdr. Roer pr. Td. Land, medens Besparelsen ved Indkjøbet af Frøet højt regnet har beløbet sig til 1—2 Kr. pr. Td. Land, og dette Forhold bliver dobbelt beklageligt, naar man véd, at det daarlige Frø for en væsentlig Del hidrører fra Udlandet og uhindret gaar herind, medens vore egne dygtige og stræbsomme Frøavlere — fortrinsvis mindre Jordbrugere — have det gode Frø liggende usolgt paa deres Lofter. Og ved Tanken om disse rige Beholdninger maa man endvidere beklage, at Flertallet af Roedyrkere endnu bruge en for tynd Udsæd og derved faa saa mange og store Huller i Rækkerne, at Afgrøden ogsaa af den Grund sættes ned. Ønskeligt vilde det være, om der kunde findes Midler til at faa disse værdifulde Beholdninger, der helst skulde gøres i Penge, ud paa disse Marker, der helst skulde tildeles en tykkere Udsæd. Endelig give Vanskelighederne ved at skaffe tilstrækkelig Arbejdskraft i rette Tid stadig Anledning til, at en Mængde Roemarker forsømmes saavel med Hensyn til rettidig Udtynding som senere Pleje.

Kartoffelavlen har omtrent svaret til et Middelaars, og Knoldene have ikke været stærkt angrebne af Sygdom, undtagen i Vestjylland, hvor Kartoffelsygen optraadte temmelig stærkt. Enkelte nye, produktive Sorter begynde at vinde Indgang, saasom Athene og Blaa Kæmpe. Dyrkningen vinder stadig forøget Udbredelse paa de lette Jorder, og de anvendes mere og mere til Foder. Tanken om Sti-

velsefabrikker har ogsaa iaar været stærkt oppe, men endnu har ingen havt Mod til at realisere Tanken i nævneværdig Udstrækning; det er nærmest Frygten for den fremmede, toldfrie Stivelse, der holder denne for os saa naturlige Produktion nede.

Bælgsæden lykkedes gennemgaaende jævnt godt, men faldt meget forskjellig ud, idet den adskillige Steder ganske vist gav meget til Fyld, men modnedes vanskeligt eller tog Skade i Høsttiden. Og Boghveden havde lignende Vilkaar, idet denne dog hyppigere mislykkedes og svarede næppe til Middelhøst. Saavel Bælgsæd- som Boghvededyrkningen gaar stadig tilbage paa Grund af disse Afgrøders Upaalidelighed. For Ærterets Vedkommende vilde dog Valg af bedre Sorter i mange Tilfælde kunne raade noget Bod herpaa.

Staldfodermarkerne gav i Reglen særdeles godt Udbytte. Dyrkningen af Staldfoder er i kjendelig Tiltagen. Mere og mere føles Savnet af tidligt Staldfoder, og det viser sig mere og mere, at man er blevet skuffet i sine Forventninger til den saa højt priste Sandvikke (»Vintervikke«), om man end nogle Steder er tilfreds med den. Ofte vilde dog Savnet kunne afhjælpes ved større Beholdninger af holdbare og omhyggelig opbevarede Roer, ligesom det meget var at ønske, at Lucerne — denne her i Landet endnu næsten fremmede Plante, der, naar den lykkes, uden Overdrivelse maa kaldes baade vor tidligste og værdifuldeste Grønfoderplante — maatte blive prøvet paa Smaastykker rundt om i Landet.

Den Smule Handelsplanter, der dyrkes, er de fleste Steder lykkedes godt, baade Tobak, Humle, Raps, Hør og Kommen. Der har omkring lille Bælt været nogen Tilbøjelighed til at udvide Tobaksdyrkningen noget, ligesom der ogsaa har været tænkt paa en fornyet Rapsdyrkning til Foderbrug for at undgaa at købe de dyre og ofte stærkt forfalskede Rapskager. For en udvidet Hørdyrkning har der været drevet nogen Agitation; i og for sig vilde det vistnok være meget ønskeligt, om vi

kunde komme ind paa en lønnende Hørvavl. Men det maa ikke glemmes, at Dyrkningen her kun er den ene Side af Sagen; hvis der ikke samtidig sørges for at tilvejebringe gode Betingelser for Behandlingen og Afsætningen, vilde det være tankeløst at opagitere Dyrkningen af den Slags Afgrøder, der kun kan anvendes i et enkelt bestemt Øjemed.

Frøavl en har som sædvanlig bragt talrige Skuffelser og Tab. Denne Produktionsgren frembyder netop et godt Exempel paa, hvad Resultatet bliver af en tankeløs og uovervejede Agitation for en ny Produktionsretning. Afgrøderne have gennemgaaende været særdeles tilfredsstillende baade med Hensyn til Mængde og Godhed. Exempler paa 1500—2000 Pd. Runkelroefrø, 1000—1400 Pd. Turnips- og Kaalrabifrø, 600—900 Pd. Gulerodfrø, 1200—1400 Pd. Agerhejre, 300—500 Pd. Engsvingel, Hundegræs og Rævehale ere ikke sjældne. De store Producenter have vel kunnet opnaa taalelige Priser. Men de talrige, især mindre Jordbrugere, der drive Frøavl paa nogle Skjæpper indtil 1 Td. Land eller 2 og heraf vente sig en klækkelig Biindtægt, ere som oftest blevne skuffede. Rajgræsfrø har saaledes maattet sælges for ned til 8 Øre (urensset), Agerhejre for 10—12, Engsvingel 15—25, Runkelroefrø ned til 10 Øre osv., naar man overhovedet har kunnet opnaa Bud derpaa, hvad langt fra altid har været Tilfældet. Særlig stor er Vanskeligheden ved Rodfrugtfrøets Afsætning. Mærkeligt er det, at den rigelige Produktion indvirker saa lidt paa Salgspriserne. Disse baade for Producenter og Forbrugere højst uheldige Forhold trænge håardt til en tilfredsstillende Ordning, der nærmest synes at maatte søges i en velorganiseret Sammenslutning mellem hele Landets Frøproducenter — lokale Sammenslutninger have kun ringe Betydning, — hvis Opgave maatte være at regulere og kontrollere Produktionen, hvorhos der samtidig maatte tages energisk fat paa Afsætnings-spørgsmaalet, hvad enten saa en saadan eventuel al-

mindelig dansk Frøavlerforening selv vilde tage Afsætningen i sin Haand eller hertil benytte et Mellemlid. Der har i Aarets Løb været Tanker oppe i denne Retning, og som Mellemlid, hvis et saadant behøvedes, er Tanken ret naturlig falden paa »Frejr«, der unægtelig her maatte siges at have en nærliggende Opgave.

Plantesygdomm<sup>g</sup>\*) have i afvigte Aar, som det tildels fremgaar af det Foregaaende, optraadt meget stærkt, særlig paa Kornafgrøderne, og Tabet har været saa stort, at der turde være Grund til at tage alvorlige Foranstaltninger herimod under Overvejelse. Foruden hvad den Enkelte formaar at gjøre, maatte der da antagelig dels tænkes paa offentlige Foranstaltninger, dels muligvis søges efter gennemførlige Former for Forsikringsforeninger mod Plantesygdomme.

Paa Planteavls-Forsøgsvæsenets Omraade har de tidligere paabegyndte Arbejder været fortsatte. Hvede- og Bygudvalget har fortsat sine Forsøg, navnlig med Bygsorter, og bl. a. gjort Gold thorpe Bygget til Gjenstand for indgaaende Prøvelse og havde som Illustration hertil udstillet et større Antal indsamlede Prøver heraf ved den aarlige Udstilling i Industriforeningen, ved hvilken Lejlighed Markfrøkontoret havde udstillet nye og interessante Krydsningsformer af forskellige Runkelroe- og Sukkerroesorter. Direktør J. L. Jensen har utrættelig fortsat sine Forsøg til Belysning af Afsvampnings-spørgsmaalet, og har iaar særlig arbejdet med »Cerespulver«, hvilket nye Afsvampningsmiddel for første Gang iaar er bragt i Handelen, nærmest som et Surrogat for Varmvandsmethoden, som man jo stadig trykker sig ved at anvende paa Grund af Besværlighederne derved; om end det varme Vand er mere radikalt i sine Virkninger overfor Svampesporerne, saa tyde dog de hidtidige

---

\*) Dr. E. Rostrups aarlige Oversigter over Plantesygdomme, der tidligere fremkom her i Tidsskriftet, findes nu i »Tidsskrift for Landbrugets Planteavl«.



Erfaringer afgjort paa, at Cerespulveret kan anvendes med stor Fordel, idet det aabenbart samtidig dræber største Parten af de paa Kornet hængende Svampesporer og fremmer Kornets Spirings- og Væxtenergi ret kjendeligt. Ved Statens Forsøgsstationer er der af nye Arbejder bl. a. paabegyndt Forsøg med forskjellig Saa-tid og forskjellig Saamængde af Rug. Om de nu i en Aarrække anstillede Gødningsforsøg ved Tystofte og Askov har Forsøgslederen, Statskonsulent P. Nielsen, nylig afgivet Beretning, hvorved der er føjet et nyt og værdifuldt Led til vor Viden i Gødningsspørgsmaalet. Siden Gødningsspørgsmaalet er blevet optaget ved vore faste Forsøgsstationer under P. Nielsens Ledelse, og naar de faste Forsøg ved Stationerne blive supplerede med de uundgaaelig nødvendige lokale Gødningsforsøg, som enkelte Landboforeninger iaar have foranlediget paabegyndt, kan man gjøre sig grundet Haab om efterhaanden at erbolde en Klarhed over dette vigtige Spørgsmaal, der kan overflødiggjøre de hidtil i rigt Maal importerede, for vore Forhold ofte højst tvivlsomme Resultater af tyske og andre fremmede Gødningsforsøg, ligesom det forhaabentlig ogsaa vil bidrage direkte og indirekte til at aabne Landmændenes Øjne for de grovkornede Bedragerier i Gødningshandelen, som der i det sidste Aar er fremkommet saa slaaende Exempler paa som nogensinde tidligere. Ved Landbohøjskolen ere de af afdøde Professor B. S. Jørgensen i 1860 grundlagte Gødningsforsøg difinitivt nedlagte, idet den paagjældende Mark for største Delen er solgt.

---